

LEESBEVORDERING
IN DE KLAS

Even voorstellen

Femke Ganzeman

- Eigenaar Leesbevorderingindeklas.nl
- Leraar basisonderwijs
- Onderwijskundig adviseur Schoolsupport

LEESBEVORDERING
IN DE KLAS

De situatie: herkenbaar?

LEESBEVORDERING
IN DE KLAS

De situatie: geen interesse?!

LEESBEVORDERING
IN DE KLAS

Peil. Leesvaardigheid 2020-2021

Lezen buiten school
Minder dan 15 minuten per dag

Gemiddelde leesattitude leerlingen

- Vertrouwen in eigen leesvaardigheid
- Ondersteuning vanuit thuis
- Inhoudelijke interesse
- Intrinsieke motivatie
- Extrinsieke motivatie

LEESBEVORDERING
IN DE KLAS

Leesmotivatie

"Leesmotivatie is de essentie van leesonderwijs."
Rijke taal, Erna van Koeven & Anneke Smits

De leesmotivatie wordt groter:

- als je een reden hebt om te lezen
- als je het gevoel hebt dat je kunt lezen
- als je keuzevrijheid hebt
- als je je verbonden voelt met anderen

Jij als leerkracht maakt het verschil!

LEESBEVORDERING
IN DE KLAS

Waarom willen kinderen lezen?

- Ontspanning: vermaakt worden
- Nieuwsgierigheid naar onderwerp
- Kennis uitbreiden
- Herkenning van jezelf
- Inleven in een ander
- Leesvaardigheid verbeteren
- ...

LEESBEVORDERING
IN DE KLAS

Voorbeeldjes!

LEESBEVORDERING
IN DE KLAS

Wat willen kinderen lezen?

Top 5 meisjes

Grappige boeken
Dieren
Griezelen
Vriendschap
Sprookjes

Top 5 jongens

Grappige boeken
Sport
Griezelen
Dieren
Oorlog

Cijfers en meningen over lezen in Nederland

Kinderen, jongeren, leraren en ouders

LEESBEVORDERING
IN DE KLAS

Bewust maken van genres

speuren	school	dieren	paarden
sport	geschiedenis	oorlog	verliefdheid
griezelen	sprookjesfiguren	science fiction en fantasy	avontuur
zee	humor	indianen en cowboys	onderdrukking

LEESBEVORDERING
IN DE KLAS

Sluit aan bij je leerlingen

LEESBEVORDERING
IN DE KLAS

Boeken kiezen op interesse

LEESBEVORDERING
IN DE KLAS

Boeken kiezen op interesse

LEESBEVORDERING
IN DE KLAS

Voorlezen en lezen in de klas

"We zien in het onderwijs voorlezen en lezen nog steeds wel als leuk voor 'erbij'. Misschien moeten we gaan beseffen dat rijke teksten en boeken de basis van het taal- en leesonderwijs vormen en wellicht ook van het zaakvakonderwijs."

Rijke taal, Erna van Koeven en Anneke Smits, 2020

LEESBEVORDERING
IN DE KLAS

Waarom is lezen zo belangrijk?

- 'Lezen is brandstof voor het brein'

Jelle Jolles, emeritus hoogleraar neuropsychologie

<https://blink.nl/nieuws/10-redenen-waarom-lezen-zo-belangrijk-is/>

LEESBEVORDERING
IN DE KLAS

Waarom is lezen écht belangrijk?

"Wie leest, gebruikt het brein waarvoor het is gemaakt. Terug naar de kern van de Homo sapiens: concentreren, verbeelden, verbinden, *connecting the dots*."

Onze maatschappij gebruikt die unieke, menselijke kwaliteit niet meer. Daarom lopen we tegen burn-outs en bore-outs aan. We hebben het danig druk met oppervlakkigheid dat we niet meer in de diepte gevoed worden, niet meer zijn wie we kunnen zijn. En een boek voedt net wél op een dieper niveau.'

Elke Geraerts, neuropsychologe

<https://iedereenleest.be/over-lezen/reeks/de-leeswereld-van-elke-geraerts>

LEESBEVORDERING
IN DE KLAS

Jongeren lezen niet niet - SO WAZET?

Met lezen worden de problemen niet opgelost, schrijft Jelle van Hilten. Minder lezen betekent meer activatie op Twitter.

Lezen kan je gevoelens kwetsen, je de nuance van een probleem laten inzien, vraagtekens zetten bij de meningen waar je je het hardst aan vastklampt.

Comfortabeler en impactvoller is het, om te denken wat je altijd al hebt gedacht, en om je mening zo hard mogelijk te schreeuwen naar iedereen die in je buurt is.

Sluit aan bij de lesstof of actualiteit

LEESBEVORDERING IN DE KLAS

NIEUWS-BEGRIIP
begrijpend lezen met het nieuws van de dag
Boekentips: Jeugdbieb.nl

kids week
IN DE KLAS

Boekentips: Leesbevordering in de klas

Voorlezen!

LEESBEVORDERING IN DE KLAS

Zie voorlezen niet alleen als leuk tussendoortje, maar als léstijd!

leesbevorderingindeklas.nl/artikelen/voorlezen-in-de-bovenbouw/

Heel gaaf boek!
De kinderen (en ik) zitten er helemaal in! ©

LEESBEVORDERING IN DE KLAS

Leesprestaties in zowel bo als sbo hoger bij integratie van begrijpend lezen in andere vakken en gebruik inhoudelijk interessante teksten

Algemene leerprestaties zijn in het onderzoeksgroep onderzoek met een goede leesvaardigheid. Hiermee wordt bedoeld dat de leerling de teksten niet alleen begrijpt, maar ook de inhoudelijke informatie van de teksten kan gebruiken. Dit kan bijvoorbeeld in andere vakken, zoals wetenschap en techniek, maar ook in het dagelijks leven.

Leestips in voorlezen: leesprestaties bij instructie in

Het onder

Peil. Leesvaardigheid

Onderdeel van je les

LEESBEVORDERING IN DE KLAS

Rijke taal voorlezen

LEESBEVORDERING IN DE KLAS

Thematisch lezen met verschillende boeksoorten en genres

LEESBEVORDERING IN DE KLAS

-> Voor ieder wat wils!

- Prentenboeken
- Fotoboeken
- Informatieve boeken
- Verhalen
- Poëzie
- Digitale boeken
- Luisterboeken
- Strips

Boeken zoeken

LEESBEVORDERING IN DE KLAS

The screenshot shows the website's search results page. It features a navigation bar with 'HOME', 'ARTIKELN', 'PROJECTEN', 'TOEGANG', 'BANKEN/TOEGANG', and 'GAMES'. The main content area is titled 'BOEKRECCENSIES EN LEZEN' and includes sections for 'BOEKRECCENSIES EN LEZEN', 'STEPS LEZEN', and 'ZELFLEZEN VOOR LEESBAG'. There are also social media icons for Facebook, Twitter, and Instagram.

Wat doe je met het boek?

LEESBEVORDERING IN DE KLAS

Leestips

Als je dit boek gaat presenteren, zou ik eerst even vragen in de klas wie van de kinderen vegetarisch of vegetarisch eet (en waarom). Zij en ook kinderen in de klas die er wel eens over raden (en wat vegetarisch eten betekent).

Vervolgens kun je een paar leuke fragmenten uit het boek voorlezen met commentaar dat vegetarisch welles en niet, maar de ouders en later met Emma (die 15 of de busman die 15 - ze moet je kinderen die een vegetarisch eten niet direct af, maar worden zij misschien juist ook wel aanmoedigen met het verhaal).

Vertel dat Emma zich zorgen maakt over het ruzie en gaag iets wel doen om de wereld te veranderen, in haar dan zich starten en wijzen naar het wereld boek, want ze weet niet om minder vlees te gebruiken. Dit boek is gebaseerd dat vlees eten slecht is voor het milieu en slecht te eten te eten (je kunt doen om de opvoeding van de land te stoppen).

Lees vervolgens het volgende fragment over (op dit dat het boek beschrijft) om te zien hoe, waarvoor Emma eigenlijk tegen zo als later gaat. Laat ook later even iets boeiend illustratie er in het boek staan.

↳ We moeten het (...) grote oplichting. (die, op 17m 22)

Vegetarisch of veganistisch eten

Als je argumenten in dit boek om wel of geen vlees te eten en de discussie die daardoor ontstaan, zijn interessant (vooral om te lezen) in deze video fragmenten van de wereld prima geschiedenis en nu in een les over klimaatverandering.

Alles wat kan je het parafraze van Sportie gebruiken op het 7 Daarny worden (de bekende) argumenten tegen een goed vlees te eten. (Stappen de kinderen deze argumenten?)

Hoe zet je kinderboeken in?

LEESBEVORDERING IN DE KLAS

- Thema introduceren
- Bronmateriaal (functioneel lezen)
- Voorlezen
- Zelfstandig laten lezen (leeskilometers)
- Close reading (algemeen begrip, tekststructuur, bedoeling/meningen)
- Creatieve verwerkingsopdracht
- Praten over het boek of een fragment

www.tijdschriftmeertal.nl

In de praktijk

LEESBEVORDERING IN DE KLAS

meest vreemde situaties kan plaatsvinden (in een winkelcentrum, tijdens het bakken van een taart of ergens in een gang in (Indesheim) begrijpen we ineens iets wat we daarvoor niet begrepen. Zo ook op deze dinsdagochtend.

Focus op een sbo-school

Ons gesprek ging over een bezoek aan een sbo-school. Een school vol zwakke lezers. Een school waar twee leraren zich afvroegen of Focus in hun klassen zou kunnen werken. Een school waar twee leraren gewoon maar zijn begonnen. Iedere dag een half uur mooie kinderboeken voorlezen rond het wereldoriëntatethema. Die twee leraren zijn gaan begrijpen wat rijke taal is, ze zijn boeken met rijke taal gaan zoeken, boeken waar ze bij van werden, die misschien moeilijk waren voor hun leerlingen, maar die ze toch graag samen met hen wilden beleven omdat ze zo mooi zijn. Die boeken zijn ze aan leerlingen gaan voorlezen en ze hebben regelmatig een vraag gesteld: wat vond je mooi? Ze hebben verwacht welke antwoorden er kwamen en ze hebben steeds opnieuw doorgevraagd. Regelmatig zijn ze heel goed gaan kijken naar wat er in hun klassen gebeurde.

Er ontstaan prachtige gesprekken aan de hand van zo'n simpele vraag. Dat komt misschien wel omdat leerlingen weten dat er geen antwoord is dat we verwachten. Ze mogen zeggen wat ze willen.

De groepsdynamiek is veranderd. Minder competitief, kinderen luisteren naar elkaar, zijn geïnteresseerd in wat de ander te zeggen heeft. Soms praten ze nog over 'wat is er mooi' als de pauze begint en ze de deur van de klas uitlopen.

Anneke Smits & Erna van Koeven:
geleeftheidenschoolsucces.blogspot.com/

LEESBEVORDERING IN DE KLAS

 facebook.com/leesbevorderingindeklas
 instagram.com/leesbevorderingindeklas